

Projektet **Vingar**

Vingar var ett samarbetsprojekt mellan Nynäshamns Naturskyddsförening (projektägare), Nynäshamns kommun och Nynäshamns Naturskola.

Projektet fick stöd från Leader Uross (Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård) och pågick under 2013 och 2014.

Barnens fjärilsstig

- Vi involverar en ny målgrupp - barn och ungdomar - och kombinerar naturvård, miljöpedagogik och friluftsliv.
- Vi förbättrar tillgängligheten och attraktivitet på Fjärilsstigen med en skyltning som lockar till kunskap och lek.
- Under naturskoledagar får eleverna prova på naturvård och en allmän röjningsdag arrangeras som riktar sig till barn och familjer.

Bakgrund

Fjärilsstigen är en cirka 3 kilometer lång natur- och kulturstig som går runt ett stort kalkstensbrott i Stora Vika, 10 km nordväst om Nynäshamn. Tack vare kalken och öppna marker med god solinstrålning och värme finns här en ovanligt rik flora där fjärilar av många slag trivs.

Här finns möjligheter för barnen att lära sig med alla sinnen och göra nytta i sitt närområde. Och det som är bra för barnen, det är bra för alla.

Efter att kalkstensbrytningen upphört har markerna börjat växa igen och det är ett hot mot många av de växter som fjärilarna behöver. Röjning behövs för att återskapa de öppna blomrika markerna som gynnar fjärilarna.

Vi tror att det enda sättet att långsiktigt värna om Fjärilarnas Marker och dess stora skatter är att engagera flera. Nya konstellationer öppnar för nya idéer och verksamheter.

Möjligheternas marker

- Vi utforskar möjligheter att samarbeta med andra verksamheter och föreningar utifrån deras behov och idéer.
- Tillsammans planerar vi Fjärilarnas Dag i glädjens och mångfaldens tecken.
- Vi letar efter synergier och nya perspektiv.

Hitta till Fjärilsstigen i Stora Vika, Nynäshamns kommun:

Kör väg 225 eller 73 och följ skyltning mot Stora Vika. Sväng in vid vägskylden "Naturstig", vid infarten till gamla cementfabriken. Här börjar stigen. Parkering finns vid kontorsbyggnaden.

Läs mer om projektet och [Fjärilarnas marker](#).



Nynäshamns Naturskyddsförening

Nynäshamns
Naturskola

leader **UROSS**
utveckla roslagen och stockholms skärgård



Nynäshamns Naturskolas bidrag till projektet

Naturskoledagar på Fjärilsstigen

Naturskolan höll i totalt 10 naturskoledagar med guidning av stigen och utomhuspedagogik där skolelever fick en chans att lära sig mer om fjärilar och deras värdväxter, biologisk mångfald etc. Under dagen fick eleverna prova på naturvård praktiskt genom att tillsammans röja ett mindre område.

Bilder från dagarna har lagat ut på Nynäshamns Naturskolas fotoalbum på hemsidan. Ett [exempel](#).



Från fotoalbumet på Nynäshamns Naturskolas hemsida.



2013-04-16

Erbjudande till fem klasser i åk 4

Fjärilsstigen i Stora Vika

Naturskolan har möjlighet att erbjuda fem naturskoledagar till åk 4 genom deltagande i ett EU-projekt som bland annat har som syfte att utveckla Stockholms skärgård. Syftet med arbetet kring fjärilstigen är att den ska anpassas och bli bättre för barn.



Dagarna som erbjuds 2013 är:

3 juni, 5 juni, 23 augusti, 26 augusti, 27 augusti

Anmälan görs till Naturskolan senast 3 maj 2013

Förarbete

Börja med att rita en fjäril (innan ni tittat i böcker eller på nätet). Denna ska sedan jämföras med teckningen som ritas efter dagen i Stora Vika.

Alla elever lär sig sedan 5 fjärilar som är vanliga i våra trakter och som är stor chans att få se längs fjärilsstigen i Stora Vika. Dessa är: påfågelläga, pärlmorfjäril (olika arter), näselfjäril, gräsfjäril (olika arter), blåvinge (olika arter). Men lär er också känna igen den sällsynta apollofjärilen. Stora Vika är det enda stället på fastlandet i Stockholms län där den finns.

Dagen med Naturskolan på fjärilsstigen i Stora Vika

- Häva och skåda fjärilar (men även andra småkryp)
- Promenad längs hela fjärilsstigen, ca 3 km.
- Røjning av sly med sekatorer och små sågar, med syfte att hålla markerna öppna vilket gynnar fjärilarna som behöver mycket sol och många olika örter.
- Lunch och fika utomhus. Obs! egen matsäck.
- Aktiviteter längs stigen.

Att ta med sig: matsäck för fikapaus och lunch, sittunderlag, kläder efter väder (finns inga vindskydd eller regnskydd)

Naturskolan tillhandahåller all annan utrustning såsom hävar, lappar, sekatorer, sågar.

Läraren lånar kamera av Naturskolan. Fotografierna läggs på www.nynashamnsnaturskola.se Obs! Lapp om godkännande för att lägga ut foton på eleverna finns [här](#).



Nynäshamns Naturskyddsförening

Nynäshamns
Naturskola



Efterarbete

- Rita en fjäril (en av de ni såg vid Fjärilsstigen) och jämför bilden med den första ni ritade. Vilka är skillnaderna?
- Leta efter fjärilar i skolans närhet. Hur ska det se ut för att fjärilarna ska trivas och vilken årstid och vilket väder ska det vara för att kunna se dem?

Lgr 11

Centralt innehåll i årskurs 4-6 i ämnet biologi

Natur och samhälle

- Djurs, växters och andra organismers liv. Fotosyntes, förbränning och ekologiska samband...
- Ekosystem i närmiljön, samband mellan olika organismer och namn på vanligt förekommande arter. Samband mellan organismer och den icke levande miljön.
- Naturen som resurs för rekreation och upplevelser och vilket ansvar vi har när vi nyttjar den.

Biologin och världsbilden

- Livets utveckling och organismers anpassningar till olika livsmiljöer.

Mer om fjärilsstigen

[Länk till Nynäshamns kommuns sida om Fjärilsstigen](#)

Busstider

Till Stora Vika

buss 848 från Nynäshamn 08.55 till hållplats Stora Vika 09.12 (efter hållplats Brunn)

buss 848 från Spångbro 09.16 till hållplats Stora Vika 09.28 (efter hållplats Marsta)

Från Stora Vika

13.29 mot Nynäshamn

13.06 mot Spångbro

Hälsningar

Mats och Robert

Nynäshamns Naturskola



Nynäshamns Naturskyddsförening

Nynäshamns
Naturskola



Ny skyltning för barn

Stigens skyltar inventerades och helt nya skyltar för barn arbetades fram i samarbete med elever på St Vika skola. Skyltarna innehåller både fakta och uppgifter att utföra för att bidra till lärande och lek. Brevlådor med användbart material till uppgifterna sattes ut, t.ex. lappar. Före textproduktionen engageras en skolklass i St Vika för att bidra med idéer och inspiration till skyltningen: vad skulle skyltarna kunna handla om och vilka typer av uppgifter vore roliga att lösa?



Så här såg skyltarna ut innan.



Text och disposition till nya skyltarna.



Elevernas arbete med skyltarnas innehåll.



Färdiga skyltar där elevernas arbeten finns med som en del av skylten.



Invigningen av Fjärilsstigen 14 juni 2014



Stora informationsskylten vid vägen och första barnskylten.



PA FJÄRILSSTIGEN

STARTTID KL 11.15 MED FÄRMSÄCK

FJÄRILARNAS HELG
AKTIVITETER FÖR STORA OCH SMÅ
14-15 JUNI - STORA VECKA (NYNÄSHAMN)

Nynäshamns Naturskola
Nynäshamns Naturskyddsförening
Vingar
UROSS



Nynäshamns Naturskyddsförening

Nynäshamns
Naturskola

leader UROSS
streckta resor och städrens skogård



Fjärilsfaunan i Stora Vika i Nynäshamns kommun.

Utdrag ur sammanställning av rödlistade arter med kommentarer och naturvårdsintressanta arter samt dagfjärilsarter som är dokumenterade från området.

Göran Palmqvist, Rapport 2014-04-16, Nynäshamns kommun, Naturskyddsföreningen i Nynäshamn

Rödlistade fjärilsarter i Stora Vika, Nynäshamns kommun, Sorunda socken enligt "Rödlistade arter i Sverige 2010"

Art Kategori Övrigt

Hedpärlormfjäril (*Argynnis niobe*) NT
Mindre blåvinge (*Cupido minimus*) NT
Silversmygare (*Hesperia comma*) NT I
Violettkantad guldvinge (*Lycaena hippothoe*) NT
Fastlandsapollo (*Parnassius apollo ssp scandinavica*) EN G, I, F
Svartfläckig högstjært (*Clostera anachoreta*) NT
Brungrå högstjært (*Clostera anastomosis*) NT
Kretsfly (*Dicycla oo*) NT
Större borstspinnare (*Setina irrorella*) NT
Gulfläckig igelkottspinnare (*Hyphoraia aulica*) EN
Grått johannesörtfly (*Actinotia hyperici*) NT
Kretsfly (*Dicycla oo*) NT
Olivbrunt nejlikfly (*Hadena albimacula*) NT
Tvärinjerat vickerfly (*Lygephila viciae*) NT
Dvärgängsfly (*Photedes captiuncula*) NT
Kungsljuskapuschongfly (*Shargacucullia verbasci*) VU
Brunaktig sikelvinge (*Drepana curvatula*) NT
Mårefältmätare (*Ephirroe galiata*) NT
Thunbergs fältmätare (*Epirrhoe pupillata*) VU
Oren malmätare (*Eupithecia immundata*) VU
Hagtornsmalmätare (*Eupithecia insigniata*) NT
Snedstreckad fältmätare (*Perizoma bifaciata*) NT
Glimfältmätare (*Perizoma hydrata*) NT
Svartbrun klaffmätare (*Philereme transversata*) NT
Vägtornsmätare (*Triphosa dubitata*) NT
Allmän metallvingesvärmare (*Adscita statices*) NT
Bredbrämad bastardsvärmare (*Zygaena lonicerae*) NT
Liten bastardsvärmare (*Zygaena viciae*) NT
Smygstekellik glasvinge (*Bembecia ichneumoniformis*) NT
Mindre träfjäril (*Lamellocossus terebra*) NT
Skiktdynemott (*Apomyelois bistriatella*) NT
Kungsmyntefjädersmott (*Merrifieldia baliodactylus*) NT
Sidengult ängsmott (*Paratalanta hyalinalis*) NT
Grått ekblad mott (*Acrobasis sodalella*) NT
Kattfotfjädersmott (*Platyptilia tesseradactyla*) NT
Almbarkvecklare (*Cydia leguminana*) EN
Sår läkeplattmal (*Agonopterix astrantiae*) NT
Svartvit backglimmal (*Caryocolum tischeriella*) NT
Sälgbrokmal (*Chrysoclista lathamella*) EN
Punkterad backglimmsäckmal (*Coleophora hackmani*) VU



Kilstreckad rölleksäckmal (*Coleophora partitella*) VU
Askbrunnmal (*Zelleria hepariella*) NT
Guldfläckpraktmal (*Decantha borkhausenii*) NT
Jungfrulinpraktmal (*Hypercallia citrinalis*) NT
Leverplattmal (*Levipalpus hepateriella*) VU
Jättesvampmal (*Scardia boletella*) NT
Svartbräkenmal (*Psychoides verhuella*) VU

Förklaring till rödlistans kategorier och hur många av de 47 arter inom de olika kategorierna som är anträffade i St Vika

EN Starkt hotad (4 arter)
VU Sårbar (7 arter)
NT Nära hotad (Missgynnad) (36 arter)

Förklaring till förkortningar i övrigt

I förtecknad i internationell konvention eller EU-direktiv
G förtecknad i IUCN:s globala rödlista 2004
F fridlyst i Sverige



Nynäshamns Naturskyddsförening

Nynäshamns
Naturskola

